

Karjalan kieltä on syytä suojella myös Suomessa

► Tutkija Janne Saarikivi totesi mielipidekirjoituksessaan (HS 8. 8.), että livvin puhuma-alue ei enää kuulu Suomeen.

Joensuun yliopiston vuonna 2004 tekemän selvityksen mukaan karjalankielisiä on Suomessa noin 5 000 ja kieltä ymmärtää 20 000 karjalaista. Näihin lukuihin sisältyvät niin varsinaiskarjalan kuin livvin-kin puhujat.

Maahanmuuttajien joukossa on lisäksi useita satoja karjalankielisiä. Karjala on Suomessa tosiasiallisesti ei-alueellinen, kansallinen vähemmistökieli. Karjalaiset ovat myös kulttuurinsa puolesta kansallinen vähemmistö.

Saarikivi katsoi myös, että päävastuu karjalan kielen, myös livvin, suojelemisessa on Venäjän viranomaisilla.

Asia ei kuitenkaan ole aivan näin yksinkertainen, vaan kielen suojelua ja elvytystä tarvitaan myös Suomessa. Eihän saamen kieltäkään elvytetä vain Norjassa, jossa on eniten saamelaisia!

Muiden kansallisten vähemmistöjen tapaan karjalankieliset ovat kaksikielisiä. Karjalaiset haluavat puhua ja käyttää omaa kieltään. Tästä ovat osoituksena muun muassa lukuisat karjalankieliset julkaisut, joita ilmestyy koko ajan sekä kaudon- että tietokirjallisuuden alalla. Kirjakielemme on samalla vakiintumassa.

Karjalalla ei ole vielä virallista kansallisen vähemmistökielen asemaa Suomessa. Asiaa vasta valmistellaan valtioneuvoston kansliassa. Näin ollen mahdollisuudet elvytystoimiin

ovat vielä vähäiset – jopa vain teoreettiset.

Päiväkoti- ja kouluopetuksen kohdalla ollaan vasta käynnistämässä kokeiluja. Valtiovalta on kuitenkin parin viime vuoden aikana ottanut karjalan kielen aseman parantamisen vakavasti ja uudistuksia on tulossa.

Venäjänkarjalaiset seuraavat hyvin tarkkaan, miten karjalan kielen elvyttäminen edistyy Suomessa.

Suomessa tapahtuva edistys vaikuttaa suuresti venäjänkarjalaisten toimintaan ja ennen kaikkea heidän itsetuntonsa kehitykseen.

Karjalan kielen suojelua ja elvyttämistä on ehdottomasti jatkettava molemmissa maissa. Venäjän ja Suomen viranomaiset voisivat tehostaa yhteistoimintaansa tällä alueella.

Erityisen hyödyllistä olisi tukea karjalaisten itsensä 1990-luvulla aloittamaa, yli rajan toimivaa ja nykyään jo varsin laajaa yhteistyötä.

Sen sijaan suomen kielen opettaminen venäjänkarjalaisille heidän oman kielensä asemasta tai suomenkielisten televisiolähetysten ulottaminen Karjalan tasavaltaan ei ole kielen suojelua eikä edistä karjalan kielen elvyttämistä.

Se jatkaa vain yli sata vuotta jatkunutta suomalaistamispolitiikkaa, josta ovat joutuneet kärsimään sekä Suomen että Itä-Karjalan karjalankieliset.

Pertti Lampi

sihteeri

Karjalan kielen seura